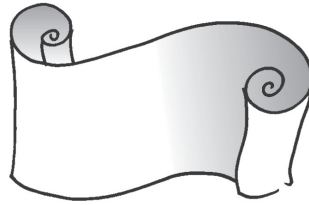

פֶּרֶק א:

מִנְשָׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי

פָּרָק א' מִשְׁנָה א'

נושאי המשנה:

- א. סדר מסירת התורה מה' בסיני עד אנשי כנסת הגדולה.
- ב. שלשה דברים שאמרו אנשי כנסת הגדולה.

הקדמה:

ילדים יקרים שלום וברכה.

מסכת אבות מיוחדת בכך שהיא עוסקת בדברי מוסר ודרך ארץ שלמדנו אבותינו. במסכת זו נלמד כיצד להתנהג ב"דרך ארץ" שקדמה לתורה. כולם יודעים כי את התורה נתן ה' לעם ישראל בהר סיני, אך לא כולם יודעים כיצד עברה התורה ממשה רבנו עליו השלום עד אלינו היום.

במשנתנו ב' נושאים:

- א. כיצד עברה התורה מה' יתברך בהר סיני עד לתקופת אנשי כנסת הגדולה.
- ב. שלש הנהגות שאמרו אנשי כנסת הגדולה.

לשון המשנה

הם אמרו שלשה דברים,	משה קבל תורה מסיני,
היו מתונים בדין,	ומסרה ליהושע,
והעמידו תלמידים הרבה,	ויהושע לזקנים,
ועשו סניג לתורה:	וזקנים לנביאים,
	ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה.

מִשְׁנָה עִם פִּירוּשׁ

מִשְׁה קַבֵּל תּוֹרָה מְסִינִי,

מִשְׁה רַבֵּנוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם קַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵהִי יִתְבַּרַךְ בְּהַר סִינִי.

וּמְסַרְהָ לַיהוֹשֻׁעַ,

מִשְׁה רַבֵּנוּ מְסַר אֶת הַתּוֹרָה, שֶׁקַּבֵּל מֵהִי, לַיהוֹשֻׁעַ שֶׁהָיָה תַלְמִידוֹ וְהִנְהִיג אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְאַחַר מוֹתוֹ.

וַיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים,

יְהוֹשֻׁעַ מְסַר אֶת כָּל הַתּוֹרָה שֶׁקַּבֵּל מִמִּשְׁה לְשִׁבְעִים הַזְּקֵנִים שֶׁהָיוּ בְּתַקּוּפַתוֹ וְהֵם מְסַרוּ אֶת הַתּוֹרָה לַזְּקֵנִים שְׂאֲחָרֵיהֶם, כִּן עַד לְתַקּוּפַת הַנְּבִיאִים.

וּזְקֵנִים לְנְבִיאִים,

הַזְּקֵנִים שֶׁחָיוּ בְּסִמוּךְ לְתַקּוּפַת הַנְּבִיאִים מְסַרוּ לְנְבִיאִים אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהֵם קִבְּלוּ מֵאֲבוֹתֵיהֶם.

וְנְבִיאִים מְסַרוּהָ לְאֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.

בְּסוּף תַּקּוּפַת הַנְּבִיאִים, מְסַרוּ הַנְּבִיאִים אֶת הַתּוֹרָה שֶׁקִּבְּלוּ מֵהַזְּקֵנִים לְאֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה.

אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הֵם מֵאָה וְעֶשְׂרִים חֲכָמִים שֶׁחָיוּ בְּסוּף תַּקּוּפַת הַנְּבִיאִים (בִּינְיָהֶם מִרְדְּכָי הַיְהוּדִי וְחַיִּי וְזִבְרֵיהֶם הַנְּבִיאִים) וְתַקְּנוּ מִסְפֵּר תַּקְּנוֹת חֲשׂוֹבוֹת.

הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים,

אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הָיוּ רְגִילִים לומר שֶׁצָּרוּךְ לְהִזְהָר בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים.

הַדָּבָר הָרִאשׁוֹן:

הָיוּ מְתוּנִים בְּדִין,

הַדִּין שֶׁפּוֹסֵק אֶת פֶּסֶק הַדִּין צָרוּךְ לִהְיוֹת מְתוּן, כְּלוּמַר סִבְלָן, וְלֹא לְמַהֵר לְפַסֵּק הַדִּין, אֲלָא לְפָנֵי שֶׁהוּא פּוֹסֵק אֶת פֶּסֶק הַדִּין עָלָיו לְשִׁמְעַת אֶת כָּל הַפְּרָטִים וְהַצְּדִים שֶׁל הַמְּקַרְה וְרַק אַז לְפֶסֶק אֶת הַדִּין.

הַדָּבָר הַשֵּׁנִי שֶׁאָמְרוּ אֲנָשֵׁי בְּנֵסֶת הַגְּדוּלָּה:

וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידֵי הַרְבֵּה

צָרִיךְ לְלַמֵּד כַּמָּה שְׂיוֹתֵר תַּלְמִידִים אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה גַּם אִם הֵם אֵינֶם צְדִיקִים גְּמוּרִים,
עַד שֶׁהֵם בְּפָנָי עֲצָמָם יִהְיוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים וַיַּעֲמְדוּ בְּפָנָי עֲצָמָם.

הַדָּבָר הַשְּׁלִישִׁי שֶׁאָמְרוּ אֲנָשֵׁי בְּנֵסֶת הַגְּדוּלָּה:

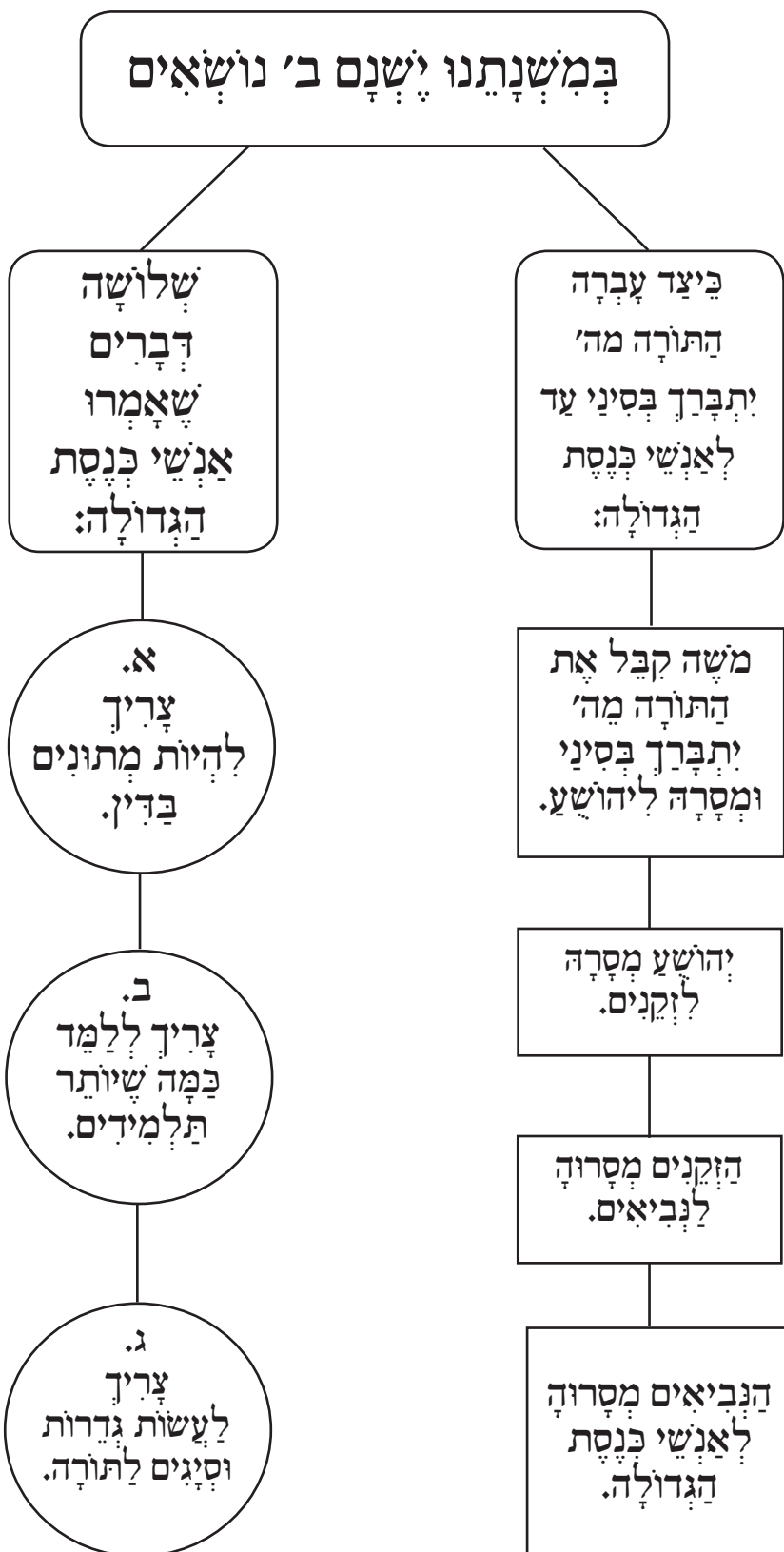
וַעֲשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה:

תַּעֲשׂוּ גְדֵר עַל יְדֵי תַקְנוֹת וּגְזִירוֹת שֶׁיִּרְחִיקוּ אֶת הָאָדָם מִן הַעֲבִירָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ בְּנֵי הָאָדָם
לְהַכְשִׁיל בְּאִסוּרֵי תּוֹרָה.

כְּמוֹ שֶׁעוֹשִׂים גְדֵר לְגַנְהָ כִּינּוֹן שֶׁלֹּא רוֹצִים שֶׁיִּתְקַרְבוּ אֵלֶיהָ, כֵּן צְרִיכִים הַחֲכָמִים לַעֲשׂוֹת תַקְנוֹת
שֶׁנִּקְרָאוֹת גְדֵר, שֶׁמִּרְחִיקוֹת אֶת הָאֲנָשִׁים מִלַּעֲבֹר עַל אִסוּרֵי תּוֹרָה.

דְּגֻמָּה לְגַדֵּר שֶׁל חֲכָמִים: מַעֲקָר הַדִּין אֶפְשָׁר לְקַרְא אֶת קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁל עֲרֵבִית כָּל הַלַּיְלָה, אֲךָ
חֲכָמִים אָמְרוּ שֶׁאֶפְשָׁר לְקַרְא קְרִיאַת שְׁמַע זֶה רַק עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה. הַסִּבָּה לַדָּבָר הַיָּאֵם הִיא
מִוֹתֵר לְקַרְא קְרִיאַת שְׁמַע כָּל הַלַּיְלָה, עֲלוּל לְקָרוֹת מִצָּב שֶׁיָּבוֹא אָדָם מִהַעֲבוּדָה וַיֹּאמֶר: יֵשׁ לִי עוֹד
הַרְבֵּה זְמַן לְקַרְא קְרִיאַת שְׁמַע, וְהוּא יִרְדָּם וּלְבַסּוֹף לֹא יֹאמֶר קְרִיאַת שְׁמַע כָּלֵל.

סבּוּם הַמִּשְׁנָה

שאלות ותשובות

1. מהם שני הנושאים בהם צוסקת המשנה?

נושא א': _____
 נושא ב': _____

2. השלם מהמילים הבאות מהו סדר נתינת התורה:
 (יהושע, משה, לקניט, אנשי כנסת הדולף, נביאים)
 ה' יתפרק

_____
 _____
 _____
 _____

הדולף _____

3. מה כונת המילים:

א. "הו מתונים בדיו" _____
 ב. "הצמידו תמידים הרבה" _____
 ג. "צו סוף לתורה" _____

4. מתח קו בין האנשים למספר המתאים:

70	משה
120	לקניט
1	אנשי כנסת הדולף

5. מן דגמה של חכמים _____

ידעיה ומלמד

שְׁלוֹם יְלָדִים וְקָרִים וְחֻמוּדִים, שְׁמֵי יִדְעִיָּה. כִּד קְרָאוּ לִי כְּשֶׁנּוֹלַדְתִּי, וְנִרְאָה שֶׁהַשֵּׁם שְׁלִי הִשְׁפִּיעַ עָלַי, כִּי כָל הַזְּמַן אֲנִי אוֹהֵב לְשָׂאֵל שְׁאֵלוֹת וְלִדְעַת דְּבָרִים.

יֵשׁ לִי חֵבֵר וְשֵׁמוֹ מְלַמֵּד, כִּד קְרָאוּ לוֹ כְּשֶׁהוּא נוֹלֵד. כְּנִרְאָה שֶׁגַּם עָלָיו הִשְׁפִּיעַ הַשֵּׁם וְהוּא אוֹהֵב לְלַמֵּד אַחֲרָיִם כָּל מֵינֵי דְּבָרִים.

בְּחֻבְרַת תְּגַלּוּ כִּי־צַד אֲנִי וּמְלַמֵּד לֹמְדִים כָּל מֵינֵי דְּבָרִים יַחַד.

יִדְעִיָּה: שְׁלוֹם לְךָ חֵבֵרִי מְלַמֵּד, יֵשׁ לִי שְׂאֵלָה שְׁמַאֲד מְפָרִיעָה לִּי.

מְלַמֵּד: מָה הַשְּׂאֵלָה, מְלַמֵּד! בְּשֶׁבִיל זֶה אֲנִי פֹה.

יִדְעִיָּה: הַמְשָׁנָה הַסְּבִיחָה אֶת סֵדֶר נְתִינַת הַתּוֹרָה מְנַתִּינַת הַתּוֹרָה בְּסִינַי עַד לְתַקּוּפַת אֲנָשֵׁי כְּנָסֶת הַגְּדוּלָּה.

מְלַמֵּד: נָכוֹן מְאֹד, אֲנִי שָׂמַח שֶׁהִבְנַתְתָּ אֶת הַמְשָׁנָה.

יִדְעִיָּה: מָה שְׂאֵנִי לֹא מִבִּין הוּא כִּי־צַד עֲבָרָה הַתּוֹרָה מִתְּקוּפַת אֲנָשֵׁי כְּנָסֶת הַגְּדוּלָּה עַד אֵלֵינוּ הַיּוֹם.

יִדְעִיָּה: זֶה מְאֹד פְּשׁוּט, אֲנָשֵׁי כְּנָסֶת הַגְּדוּלָּה מְסָרוּ אוֹתָהּ לְתַנָּאִים, וְהֵם לְאֲמוּרָאִים, וְהֵם לְגֵאוּנִים, וְהֵם לְרֵאשׁוּנִים, וְהֵם לְאֲחֵרוּנִים, וְהֵם מְסָרוּ אוֹתָהּ לָנוּ.

יִדְעִיָּה: לֹא הִבְנַתִּי שׁוּם דְּבָר. מִי זֶה הַתַּנָּאִים, הָאֲמוּרָאִים, הַגֵּאוּנִים, הָרֵאשׁוּנִים וְהָאֲחֵרוּנִים וּמָה הֵם כְּתָבוּ?

מְלַמֵּד: זֶה נוֹשֵׂא אֶרֶץ, אֵד בְּאֶפְרָיִם כְּלָלִי:

הַתַּנָּאִים הֵם הַחֲכָמִים שֶׁלְמָדוּ אֶת הַמְשָׁנָה הַמְּפָרֶשֶׁת אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, הָאֲמוּרָאִים הֵם הַחֲכָמִים שֶׁלְמָדוּ אֶת הַגְּמָרָא הַמְּפָרֶשֶׁת אֶת הַמְשָׁנָה, הַגֵּאוּנִים שָׂבְאוּ אַחֲרֵיהֶם הַסְּבִירוֹ יוֹתֵר אֶת דְּבָרֵי הַמְשָׁנָה וְהַגְּמָרָא, הָרֵאשׁוּנִים שָׂבְאוּ אַחֲרֵיהֶם, כְּמוֹ רִשְׁיִי וְהַרְמְבִי"ם וְעוֹד, הִרְחִיבוּ וּפְרָשׁוּ אֶת הַדְּבָרִים, וּבְאֵרוֹ מַהִי הַהֲלָכָה לְמַעֲשֵׂה שְׂבָה צְרִיד לְנֶהֱג.

הָאֲחֵרוּנִים שָׂבְאוּ אַחֲרֵיהֶם הֵם חֲכָמִים שֶׁהַסְּבִירוֹ וְהִרְחִיבוּ מְאֹד אֶת כָּל הַנְּלָמֵד עַד לְתַקּוּפַתָּם.

יִדְעִיָּה: אִזְּ גַם הַרְבֵּנִים שְׁלָנוּ נִקְרְאִים אַחֲרוּנִים.

מְלַמֵּד: נָכוֹן מְאֹד, גְּדוּלֵי הַדוֹר שְׁלָנוּ, כְּגוֹן הַרְבֵּ עוֹבְדֵינָה יוֹסֵף, הַרְבֵּ מְרַדְכֵי אֵלֵיהוּ, הַרְבֵּ אֶלְנִישֵׁיב, הַרְבֵּ שְׁפִירָא וְעוֹד, נִקְרְאִים אַחֲרוּנֵי הָאֲחֵרוּנִים.

שאלות ותשובות

1. השלם את הקטע הקא מהמילים הבאות:

נתנית, כנסת הדולף, אחרוני למוניו.

המשנה מקצרת את סדר _____ התורה ממשה עד אנשי _____
 וידעיה ומלמד מקצרים את סדר נתנית התורה מתקופת אנשי _____
 כנסת הדולף עד _____.

2. מי כתב את המשנה ומי כתב את האמרא?

---

3. את מה מקצרת המשנה ואת מה מקצרת האמרא?

---

4. כתב דממה לפשה רבנים שהם אחרוני למוניו.

ספור

במשנה למדנו כי משה רבנו קבל את התורה מהי' יתברך בהר סיני. ויש לשאל מדוע קבל משה רבנו את התורה דוקא בהר סיני ולא בהרים הגבוהים ממנו כגון הר תבור?

חכמינו זכרונם לברכה מספרים כי כאשר בא הי' הטוב לתת את התורה לעם ישראל, באו ההרים הגבוהים ורצו שעליהם תנתן התורה, שכן כל אחד חשב כי דוקא עליו ראוי שתנתן התורה מפאת חשיבותו.

אמר להם הקב"ה איני נותן את התורה אלא רק על הר סיני, והסבה לדבר היא מפני שאתם כלכם מתגאים ואלו הר סיני הוא השפל שבכלכם.

כלכם וקראים בעלי מום ביחס להר סיני כיון שבכלכם יש גאונה ואילו בהר סיני אין שום גאונה, וראייה לדבר תראו כיצד הוא יושב בשקט ולא מנסה להבליט את עצמו. דוקא עליו ראוי שתנתן התורה, ולכן לבסוף משה קבל את התורה "מסיני".

שאלות ותשובות

1. מה פרוש המילים משה קבל תורה מסיני? _____

_____

2. מה רצו כל ההרים? _____

_____

3. מדוע בחר הי' הטוב דוקא בהר סיני? _____

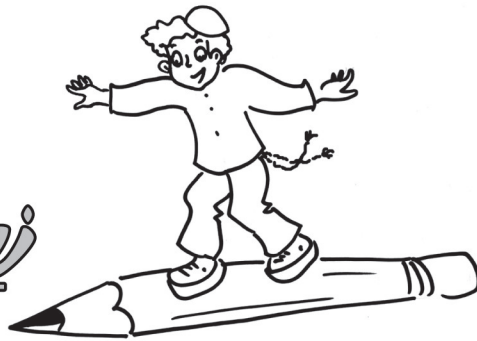
_____

4. בתורה נאמר "והאיש משה אנו מאד". מהו המכנה המשותף בין _____

משה רבנו אהר סיני? _____

_____

שְׁעֵשׂוּעֵי מִשְׁנָה

מִצָּא אֶת הַמַּלִּים הַבְּאוֹת בַּתְּבִלִּית:

מִשֶּׁה, סִינִי, יְהוֹשֵׁעַ, לְקַיִם, וְנִיאוֹם, אֲנִישֵׁי, בְּזִמְתֵּי הַלְּבָאָה, הָיוּ אֶתְוַיִּם בְּדִין.

תַּלְמִידִים הַדְּבָרָה.

ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד
ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח
ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד
י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט
ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו
ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז
ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז
ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח

חידות מי אני ?!

1. עָלֵי נְתַנָּה הַתּוֹרָה: _____
2. קִבַּלְתִּי אֶת הַתּוֹרָה מֵה': _____
3. קִבַּלְנוּ אֶת הַתּוֹרָה מֵהַלְקָנִים: _____
4. אֲמַרְנוּ שְׂפָשֶׁה דְּבָרִים: _____
5. רָצִינוּ שְׂעָרְנוּ תַנְתַּן הַתּוֹרָה אָבָל לְבַסּוֹף הַתּוֹרָה נְתַנָּה עָלֵי הַר סִינַי: _____
6. אוֹתִי כָּתְבוּ הַתְּנָאִים: _____
7. אוֹתִי כָּתְבוּ הָאֲמוּרָאִים: _____
8. אֲנוּ מִתְקוּפֵת הָרֵאשׁוֹנִים: _____

דף צביעה

השם את הציור:

